

Želeti bi bilo, da bi zbornica to določbo izčrtala iz predloge.

Če tudi predložena volilna reforma ni ugodna, vendar nas veseli, da se posvetovanja v odseku hitro vrše. Nekaj novega duha le pride v sedanjo že odrvenelo zbornico in skrbelo se bode že, da za to volilno reformo, pride druga, ki bode pa temeljito pomedla s krivicami sedanjega državnozbornskega volilnega reda.

Politični pregled.

Brez komentarja! Goriški „Primorski list“ je priobčil znamenit članek pod zaglavjem „Kje je zavornica?“ ki slove: „Mi smo prijatelji odkrite besede. Kakor smo že enkrat rekli, naš list so v življenje obudile resolucije I. slovenskega katoliškega shoda. Na tem shodu se je imenovala posebna komisija, ki se je štiri mesece potem oklicala kot „slovenski katoliški odbor“. Temu odboru za predsednika je bil izvoljen g. Karol Klun. Katoliški odbor naj bi skrbel za prireditve II. slov. kat. shoda. To se je zgodilo, rekli smo, štiri mesece po kat. shodu, o božiču I. 1892. Od tistega časa se nismo več videli. Resolucije katoliškega shoda pa stojijo tam, kakor so jih natisnili v „poročilo“. Pač pa se je od takrat marsikaj zgodilo. Tako je v tem času g. Karol Klun mej drugim v državnem zboru zagovarjal judovsko južno železnico, se je v koaliciji zvežal z liberalci in je, da bi judovski liberalizem pomagal rešiti, mej vsemi najvažniše, versko vprašanje na strau potisnil, akoravno se je na katoliškem shodu tako strašno hudoval nad onimi slovenskimi poslanci, ki „v odločilnih trenutkih odmahujejo in jim je katoliška vera postranska reč“; je s svojim molčanjem in glasovanjem izdajal Judom sveto stvar krščanskega ljudstva, in sedi še zdaj s predsednikom I. katoliškega shoda v razpadajoči trohli baraki Hohenwartovega kluba — zopet v veselje liberalcem in Judom. Ako tako dela predsednik slovenskega katoliškega odbora, mora človek res vprašati, ali so se slovenskega katoliškega shoda res udeležili tudi Judje in liberalci? Pohujšanje je očitno. Ali res vsi katoliški Slovenci mislijo, kakor misli in dela g. predsednik katoliškega odbora? Med tem pa mirno spi naša „katoliška organizacija“, katera je ena glavnih točk katoliškega shoda; med tem spi „Leonova družba“, akoravno smo že pred poldrugim letom v Celju vsemu svetu slovesno povedali, da jo osnujemo; med tem naša vseučilišna mladina napreduje — v radikalstvu, med tem liberalci našim škofom pridno mažejo hiše, po naših mestih se čedalje bolj šopiri liberalstvo . . . Zmešnjava raste od dne do dne; disciplina se ruši. Naša politika je brez glave. Vse razpada . . . Prav imajo liberalci, ako nam očitajo, da katoliški shod je bil pesek v oči, da je šlo le za osebnosti, a ne za stvar, da nam ime katoliško služi v slepilo . . . Prav imajo! Ne, nam vsaj je šlo vedno za stvar, za sveto katoliško stvar. Ne, za stvar gre tudi drugim našim somišljenikom. Zatorej pa vprašamo: Povejte nam vendar, kje je zavornica? S tem vprašanjem se obračamo pred vsem na gosp. predsednika slovenskega katoliškega odbora. Kje je zavornica, da voz ne gre naprej? Naj se zavornica odstrani! Ako ne, potem poročemo, da nas več ne vežejo resolucije katoliškega shoda; potem pa začnemo katoliško politiko sami na svojo roko, brez takih voditeljev. In prihodnost bo pokazala, čegava bo zmaga!“

»Kärntner Nachrichten« se vjedajo, da je kranjski deželni zbor dovolil Ciril Metodovi družbi 1000 gl. podpore, deželna zbornica koroški in štajerski pa sta odklonila prošnji „Südmarke“. Lahko razumljivo! Ciril Metodova družba deluje mirno za to, da se poučujejo slovenski otroci v slovenskem jeziku, „Südmark“ pa se poteguje le za nemčurstvo in Nemčijo in dela združbe med ljudmi. To je razložek, ljuba beljaška

tetka! V št. 18. piše: „Sovražniki koroške dežele z ostrim orožjem in določenim delom so danes Slovenci in morejo se jim zoperstavljati le dobro izvežbani, narodno misleči in delavni Nemci. O ne! Da smo sovražniki koroške, nekdanje čisto slovenske dežele, je grdo zavijanje in debela laž, s katero oni list bega svoje bralce. Mi ljubimo lepo deželo, želimo tudi mir z nemškimi deželani, ali z ljudmi, ki se hočejo šopiriti na naše stroške, ki nam kratijo najbolj priproste naše pravice, je nemogoče v miru živeti. Da se pa potegujemo v pošteni borbi za svoje stare postavne pravice, tega si ne pustimo vzeti niti od beljaških advokatov in od njih glasila.“

Naš novi prijatelj — dr. Luggin! — Celovski „Mir“ je priobčil nastopni članek: Ko so se v našem dež. zboru razgovarjali, da naj se v deželno bolnišnico pokličejo usmiljene sestre, govoril je proti temu tudi stari vodja koroških liberalcev, dr. Luggin. Zagovarjal je sedanje posvetne postrežnice med drugim s tem, da znajo slovenski in da bi jih bilo težko nalomestiti s sestrami (nunami), ki bi bile zmožne slovenskega jezika (?). Nočemo se z govornikom pričakati o tem, ali bi res ne bilo mogoče dobiti slovenščine zmožnih sester, in koliko sedanjih postrežnic zna slovenski — danes tu le pribijemo, da se je dr. Luggin petegnil za slovenske bolnike in postrežnice! Tedaj sam vodja koroških liberalcev pripozna, da je za deželno bolnišnico v Celovcu neobhodno potrebno slovenskih postrežnic. He, liberalna gospođa, kaj je potemtakem s tistim vašim „nemškim značajem“ Celovca!? Menda nič kaj! Kot mož mora biti dr. Luggin tudi dosleden in značajen. Kot tak nam mora pripoznati, da kakor je za slovenske bolnike treba slovenskih postrežnic, je zanje gotovo treba tudi slovenskih zdravnikov. Da gremo še dalje, bodete nam g. dr. Luggin, ki ste gotovo dobro podučeni v logičnih zakonih mišljenja, pripoznali, da je iz istih vzrokov treba tudi za slovenske otroke slovenskih učiteljev in za slovenske stranke slovenskih uradnikov! Kot od doslednjega moža od Vas pričakujemo, da se bodete za to, kar spoznate za dobro in potrebno, tudi potegnili, to zagovarjali, to je zahtevali za nas: slovenskih učiteljev (šol), uradnikov itd. Da nam, kot najnovejši naš prijatelj in zagovornik še nekoliko pomagate, dovoljemo si Vas prositi, da namignete svojemu, kajpak malo porednemu, ker nacionalnemu učencu Doberniku, naj se ne zadira toliko v nas in na Dunaju pobija to, kar Vi, če tudi še le indirektno, zagovarjate v celovškem deželnem zboru.

Kdo bode dunajski župan? — Vladni listi še vedno nagovarjajo protisemite, naj koga družega volijo za župana, ne pa dr. Luegerja. Vzlic temu je pa skoro gotovo, da bode voljen dr. Lueger. Če ga bode vlada predložila v potrjenje, še ni gotovo Volitev župana bode še le v maju. In če vlada tudi ne misli novega župana predložiti v potrjenje, vendar ne bode zbora precej razpustila. Ker ni noben obrok oločen za potrjenje župana, se bode še le jeseni naznanilo nepotrjenje. Še le, ko bi pri novi volitvi bil zopet voljen dr. Lueger, se bi zbor razpustil. Poprej bode pa vlada skušala se sporazumeti s protisemiti glede volitve. Če pride torej do nove mestne volitve, se bode vršila še le po zimi ali pa v začetku pomladi, ker bode vlada skušala po možnosti vso stvar zavleči. Badeni si misli: čas pridobljen, je vse pridobljeno.

Avstrija, Nemčija in Italija. — Avstrijski minister grof Goluhowski mudil se je minoli teden v Berlinu. Mej tem, ko se z edne strani zatrjuje, da poset Goluhowskega v Berlinu ni imel političnega pomena, drugi zatrjujejo nasprotno. Res je, da so avstrijskega vnanjega ministra jako lepo vsprejeli v glavnem mestu Nemčije. Poroča se, da se je pri posvetovanjih in pogovorih poudarjala stara vez mej Nemčijo in Avstrijo, dočim se baje Italije nihče ni dotaknil. Verjetneje je pač, da so v Berlinu prav marljivo razpravljali žalostne razmere v Italiji. — Precej po dohodu grofa Goluhowskega na Dunaj, se je nagloma odpeljal italijanski poslanik grof Nigra z Dunaja v Rim. Prej je še veliko govoril z vrnivšim se

avstrijskim vnanjim ministrom, potem je pa odpotoval na poziv novega laškega vnanjega ministra Sermonete, ki se hoče posvetovati z Nigro, ednim najstarejih diplomatov italijanskih.

Italija. — Crispi, ministerski predsednik italijanski, pravi provzročitelj poraza Italijanske vojske v Afriki, je šel. Moral je iti ravno vsled afrikanskih zadev. Na krmilo je prišlo novo ministerstvo na čelu mu Rudini, ki bo imelo za vožene razmere prejšnjega ministerstva zopet v pravi red spraviti. Od novih ministrov se obeta precej. Posebno od nekaterih se govori, da utegnejo kos biti svoji težki nalogi. Varčevati bo pred vsem treba in ravno finančni minister je mej drugimi velik stiskač. Če se hoče Italija še večjemu porazu ogniti, mora pred vsem financijelne razmere urediti. Vojsko v Afriki mora opustiti. Dočim se je prej zahtevalo, da se mora vojska v Abesiniji nadaljevati, se zdaj vedno bolj čuje mej narodom odločna zahteva, da je skleniti mir z Menelikom, kraljem abesinskim. Najnoveja poročila tudi vedo povedati, da se je italijanski poveljnik Baldisera že jel pogajati. Nadaljno pošiljanje vojakov v Afriko se je ustavilo. Čas je, da se nepotrebno prelivanje krvi ostavi. Italija se je pa prepričala, da je slabotna.

Bolgarija. — Posebno odposlanstvo sultanovo je prišlo v Sredec in vročilo knezu Ferdinandu sultanovo listino, s katero se priznava zakonitim knezom bolgarskim. Ob ednem so mu tudi izročili insignije osmanijskega reda, katerega mu je podelil sultan. S tem je konečno razmotano in rešeno vprašanje, ki je toliko časa belilo glave časnikarjem in politikom. Princa Ferdinanda so velevlasti oficijelno priznale za kneza bolgarskega.

Kuba. — Španiji dela Kuba iste sitnosti kot Italiji Abesinija. Večje in manjše homatije nastajajo zaradi Kube celo v Španiji sami. Zaradi simpatij Američanov za Kubance, vršile so se velike demonstracije na Španjskem. Te demonstracije pa izkoriščajo španjski republikanci in rujejo čim pogumnejše zoper monarhijo. Mej imovitejimi krogi na Španjskem se nabira denar za nadaljevanje vojne na Kubi, dočim revneje ljudstvo želi miru in ne še večje bede. V Španiji je veliko pomankanje, vsled česar je razumljivo, kako težke so denarne žrtve za Kubo. V Zjedinjenih državah se je vnela agitacija za pridruženje Kube k Zjedinjenim državam. Zaradi tega simpatizujejo Američani s Kubanci. Američani bi pač naravnost nastopili proti Španiji, a boje se, da bi s tem ne prišli v konflikt tudi s Francijo in Anglijo, ki imata tudi svoje interese v Ameriki. V boju proti vsem trem, bi Američani omagali. Zato raji na tihem podpirajo Kubance proti Špancem. Američani se nadejajo, da bodo Španjci opešali v boju proti Kubancem in zapustili Kubo, ki bi potem njim pripadla.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Na Štajerskem, kjer se je v pivarski dōbi 1891/92 869.250 hektolitrov in 1893/94 724.094 hektolitrov piva izvozilo, je izdelovanje piva nazadovalo za 17 odstotkov. Pivarska industrija je tudi v Italiji vsled tamošnjega povišanja davka od piva izgubila velik del svojega izvoznega okoliša, oškodovana je bila tudi vsled znižanja carine na italijansko vino in tudi spečavanje na Oggersko se bode zmanjšalo, ker oggerska vlada ondotno pivovarsko industrijo podpira. Graška zbornica je preverjena, da se bodo našla sredstva in pota, ki bodo omogočila, pokriti potrebne večje izdatke z dohodki, ki se ne bodo po večini zopet vzeli iz žepa revnega in brezposestnega državljana.

Davki, kakor je nameravani davek od piva, bodo namen davčne reforme, potom pravičnejše razdelitve državnih bremen socialna nasprotstva oblažiti, popolnoma razveljavili; obratno še poostrila se bodo nasprotstva, če se bodo revnemu ljudstvu naložila nova bremena, mesto ista odvzela. Pri posvetovanju se je poudarjalo, da je dolžnost države, da pospešuje izdelovanje in spečavanje cenene piva in tako ljudstvo odvrča od nesrečnega žganja. Graška zbornica je torej sklenila prositi ministerstvo, naj opusti morebiti res nameravano zvišanje sedanjega davka od piva, ker bi se s tem občutno obremenili vzlasti revnejši sloji prebivalstva, ob enem bi bil pa zelo oškodovan pivovarski in gostilničarski obrt.

Na Kranjskem izvarilo se je v devetih pivovarnah leta 1893 — 93.543 hektolitrov, leta 1894 — 84.695 hektolitrov in leta 1895 — 91.716 hektolitrov piva. Od piva, izdelanega na Kranjskem, se okrog 10.000 hektolitrov izvozi, nasprotno pa okrog 30.000 hektolitrov uvozi tako, da se je zadnja leta povžilo približno 100- do 110.000 hektolitrov piva. Če primerjamo Kranjsko z drugimi deželami, vidimo, da se v teh primeroma več piva izdeluje, nego na Kranjskem. Tako se je na pr. v izdelovalni dōbi 1892/93 v 51 pivovarnah na Solnograškem izvarilo 350.396 hektolitrov, na Tirolskem in Predarelskem 289.537, Štajerskem 726.347 hektolitrov, Koroškem 177.557, v Šleziji 370.845 hektolitrov in vendar so se nekatere teh dežel izrekle proti povišanju davka od piva, kakor je namerava država. Na Kranjskem se pivovarska industrija ne more prav povzdigniti, če tudi se more z gotovostjo reči, da bi se piva mnogo več povžilo, ko bi se moglo malo ceneje napraviti. To bo pa po mnenju odsekovem le tedaj mogoče, če se davek ne poviša. Odsek je torej preverjen, da je prošnja graške zbornice posestrime tudi za Kranjsko utemeljena, kajti povišanje davka od piva bi razvoj naše pivovarske industrije oviralo in v prvi vrsti one konsumente zadelo, za katere bi se moralo skrbeti, da se jim nudi cenena zdrava pijača in da se prevladanje žganjepitja vsaj deloma ustavi.

Odsek predlaga: Zbornica naj se v slični vlogi, kakor graška zbornica posestrima, izreče zoper povišanje davka od piva.

Zbornični svetnik Avgust Skaberne podpira predlog odsekov, ki se tudi sprejme.

IX. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča imenom odseka o prošnji glede patentovanja vojaško-tehniških iznajb. „Avstrijsko društvo za varstvo obrtne lastnine“ se je obrnilo do zbornice z vlogo, v kateri opozarja na zadevo, ki preti v nevarnost pripraviti važne interese skupne avstrijske industrije. Novi oggerski patentni zakon z dne 14. julija 1895 ima v svojem § 2. pod št. 2. določilo, da ni moči dovoliti patenta za iznajdbo, ki se tiče vojnega orožja, raznesil ali municijskih predmetov, vtrdb ali vojnih ladij, potrebnih v povzdigo orožne močij skupnih armad, če podelitvi privilegija tekom 2 mesecev od dneva naznanila ugovarja trgovinski minister.

Odveč bi bile kvarljivost te postavne določbe za interese avstrijskih iznajditeljev natančneje pojasnjevati. Z ozirom na tesne zveze mej obema državnima polovicama in z ozirom na to, da je c. in kr. vojno ministerstvo skupno obema državnima polovicama, je v veliki meri opravičena bojazen, da bo na podlagi poročil zborničnih in drugih strokovnih korporacij predelani vladni načrt novega avstrijsk. pat. zakona, ki se v kratkem predloži visoki poslanski zbornici,